

OPEN MINDS

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

МЕЖДУКУЛТУРНИ УМЕНИЯ

Модул 2

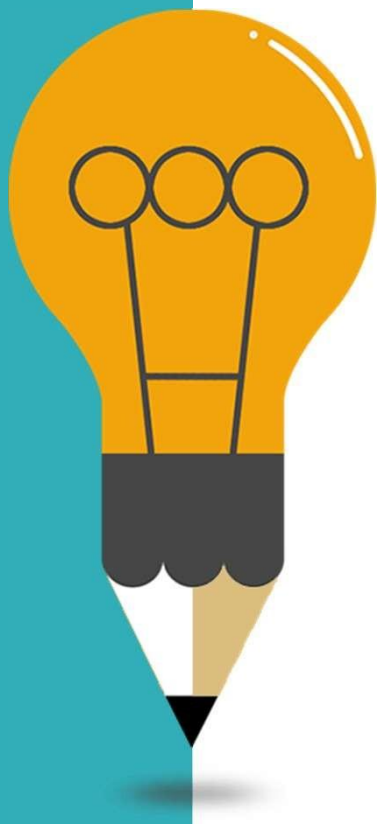

Съдържание

01 **Въведение**

02 **Междукултурни умения**

03 **Защо са важни междукултурните умения?**

Личен, училищен и професионален живот

OPEN MINDS

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

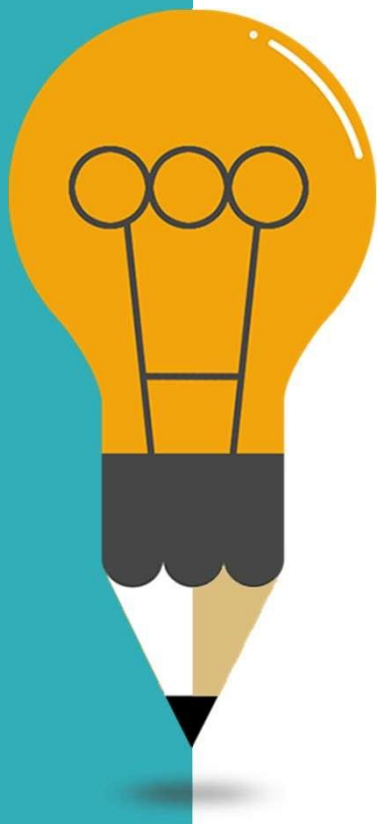

Съдържание

04 **Културна осведоменост**

- Религия, индивидуализъм срещу колективизъм, стилове на общуване, усещане за време, авторитет

05 **Как да се ориентирате в мултикултурна среда и да подобрите уменията си**

06 **Заключение**

07 **Препратки**

OPEN MINDS

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

OPEN MINDS
Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Въведение

В днешния глобализиран свят междукултурната комуникация придобива все по-голямо значение. Тъй като хората с различен културен произход се събират заедно за работа, обучение и други дейности, развиването на междукултурни умения, които позволяват ефективна комуникация и сътрудничество, е съществено значение. Тези умения са от [illegible] за постигане на успех в кариерата, за изграждане на силни взаимоотношения и за насърчаване на взаимното разбиране и уважение. В тази презентация ще разгледаме основните междукултурни умения, тяхното значение в съвременния свят и ще разгледаме различни аспекти на културната осведоменост.

Междукултурни умения

OPEN MINDS

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

- Културна осведоменост
- Емпатия, толерантност и уважение
- Адаптивност, гъвкавост и откритост
- Критично мислене
- Езикови познания

Междукултурните умения са мярка за ефикасността на общуването и взаимодействието с хора от различни среди, култури и идентичности, повлияни от културните различия.

Те включват широк спектър от умения, някои от които са изброени вляво. Тази презентация се фокусира върху културната осведоменост, но можете да намерите повече информация за критичното мислене, гъвкавостта и конструктивния диалог в следващите модули.

Защо са важни междукултурните

Личен живот

Изграждане на взаимоотношения

Междукултурните умения помагат да се изградят дълбоки и смислени взаимоотношения с хора от различни среди чрез разбиране и зачитане на културните различия.

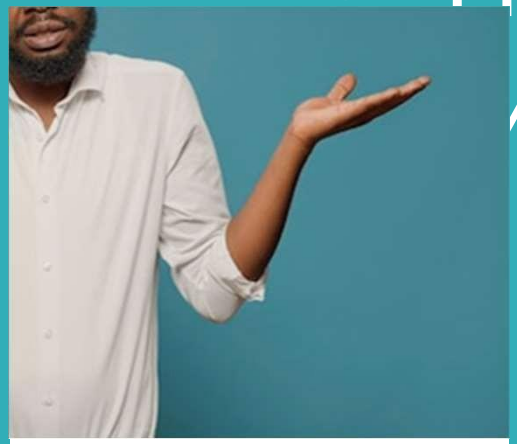

Избягване на недоразумения

Липсата на информираност и познания може да доведе до недоразумения и разногласия, дори и непреднамерени.

Насърчаване на взаимното разбирателство

Разбирането е от съществено значение за изграждането на мирни и хармонични общества. Можем да разберем по-добре света и да станем по-съпричастни към другите.

Подобряване на личния растеж

Излизайки извън зоната си на комфорт и общувайки с различни хора, можем да научим нови неща за себе си и за културния си произход.

Защо са важни междукултурните

Живот в училище

Работен живот

Подобряване на работата в екип

Да си част от мултикултурна среда е често срещано явление, в което е необходимо да се изгради ефективна екипна работа и взаимоотношения за успешно и приятно

Насърчаване на многообразието и приобщаването

Чрез зачитане и оценяване на различните култури и гледни точки се създава среда, в която всеки се чувства включен и ценен.

Подобряване на обслужването на клиентите

Междукултурните умения могат да помогнат на служителите да разберат и посрещнат нуждите на клиентите от различни култури, като по този начин подобрят удовлетвореността и

Успех в кариерата

В днешната глобална икономика хората, които могат ефективно да се справят с културните различия и да работят с хора от различни среди, имат по-големи шансове за успех.

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Културна осведоменост

Религия

Индивидуализъм срещу колективизъм

Стилове на общуване

Усещане за време

Орган

Разбирането на различните културни ценности, вярвания и практики позволява на хората да избягват недоразумения и да се адаптират към различни културни контексти.

Изучаването и разбирането на различните култури е най-добрият начин да подобрите междукултурните си умения, да станете по-толерантни и да се отворите към нови преживявания. В следващите слайдове ще намерите кратък преглед на най-често срещаните културни различия.

OPEN MINDS
Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

! В този раздел се обръща внимание само на 4-те основни религии.

Религия

OPEN MINDS
Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Храна и напитки

В различните религии се спазват различни диетични ограничения, като например:

- На мюсюлманите е забранено да консумират свинско месо, нехалални храни и алкохол.
- Християните обикновено нямат ограничения. Някои от тях могат да изберат да постят и да избягват месо и алкохол по време на Великия пост.
- Евреите спазват кошерна диета, която забранява консумацията на някои животни, например прасета, зайци и ракообразни, и следва строги правила за приготвяне на храната (събиране на реколтата, комбиниране на храните и т.н.).
- По-голямата част от индусите са лакто-вегетарианци, като някои от тях ядат месо, но винаги избягват говеждото, тъй като кравите са свещените им животни.

Вярвания и ценности

Въпреки че повечето религии споделят общи ценности, като състрадание или солидарност, има и малки разлики:

- Мюсюлманите поставят силен акцент върху гостоприемството и грижата за съседите.
- Християните ценят прошката, помощта за нуждаещите се и общностите.
- Еврейските общности ценят традициите, както и образованието и интелектуалните занимания.
- Индусите поставят силен акцент върху семейството и социалните задължения.

Физически контакт

В някои религии (напр. ислям, юдаизъм) физическият контакт между представители на противоположния пол, които не са членове на семейството или не са женени, се смята за неподходящ, а понякога и за забранен.

Същевременно в други религии няма специфични ограничения (напр. християнство, индуизъм). Въпреки това физическата привързаност преди брака понякога може да бъде осъждана.

! Имайте предвид, че това са обобщения и че отделните хора могат да имат различни вярвания и практики, основани на собствените им интерпретации на религията. Важно е да уважавате техните лични граници и културни норми и да избягвате да правите предположения.

Религия

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Облекло и външен вид

Ограниченията в облеклото могат да се използват като знак за уважение, скромност, духовно значение и традиция и включват:

- От мюсюлманките се изисква да се обличат скромно, като покриват косата и тялото си със свободно прилепнали дрехи (забрадка, рокля или палто).
- Ортодоксалните еврейски жени често покриват косата си с шал или перука и се обличат скромно, а мъжете носят ямурлук (шапка), за да покажат почитта си към Бога.
- Традиционното индуистко облекло варира в зависимост от региона, но може да включва сари, салвар камиз или доти. В някои хиндуистки традиции е прието жените да носят бинди или мангалсутра като символ на семейното си положение.
- В християнството няма специфични ограничения за облеклото, но някои

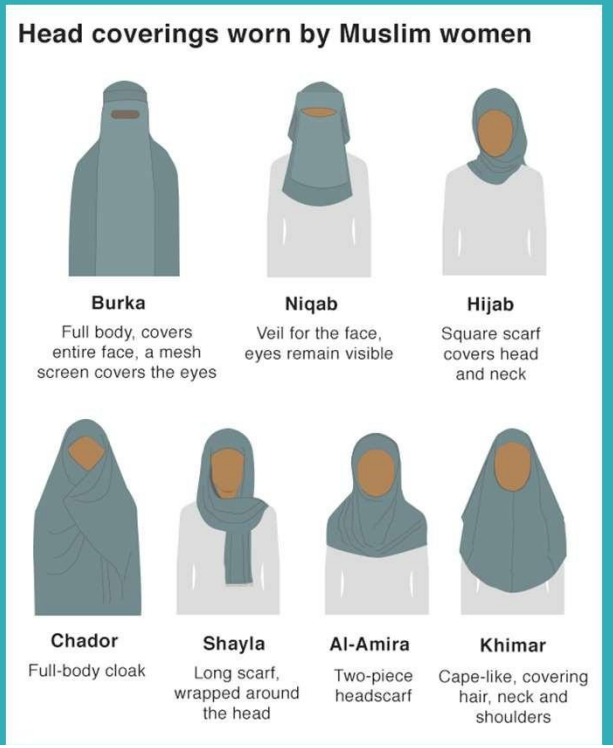

Религия

Светът следва предимно Григорианския (християнски слънчев) календар, който се различава от ислямския лунен, хиндуисткия лунен и еврейския лунно-слънчев календар. Поради това техните празници не се падат на една и съща световна дата всяка година.

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

(някои от най-големите) празници и честванията

Ислям

- Рамадан - представлява месец на пост (от изгрев до залез слънце).
- Курбан байрам - тридневен празник, с който се отбелязва краят на Рамазана.
- Курбан байрам - 4-дневен празник на предаността на

Индуизъм

- Дивали - 5-дневен фестивал на светлините (октомври/ноември)
- Холи - двудневен фестивал за посрещане на пролетта, изпълнен с цветове и любов (февруари/март)
- Навратри - 9-дневен празник, при който се почитат проявленията на богинята Дурга чрез пост. Десетият ден се нарича Дусехра (март/април).
- Кришна Джанмащами - празнува се раждането на Кришна (август/септември)
- Маха Шивратри - празнува брака на Господ Шива с

Юдаизъм

- Пасха - възпоменание за освобождението на израилтяните и излизането им от Египет. Продължава седем или осем дни (обикновено през април).
- Рош Ашана - празнува се еврейската Нова година и продължава два дни (септември/октомври)
- Йом Кипур - Денят на изкуплението, който включва пост и молитва (септември/октомври)
- Ханука - фестивалът на светлините, който продължава 8 нощи (обикновено през

Християнство

- Великденска неделя - празнува се през пролетта и е посветена на възкресението на Исус Христос. Тя следва Великия пост - 40-дневен период на пост.
- Коледа - означава раждането на Исус Христос. (25 декември)
- Ден на Вси светии - в чест на всички светци и мъченици на християнската вяра (1 ноември)
- Други важни празници са Разпети петък, Богоявление,

Начинът, по който хората възприемат себе си и заобикалящата ги общност, играе голяма роля за тяхното ежедневие, ценности, взаимоотношения и работа. Нито един от двата принципа не е по-добър или по-лош от другия.

OPEN MINDS

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Индивидуализъм

Индивидуализмът е принцип, който акцентира върху човешката независимост и свобода. Като цяло той е против външната намеса в личния избор. Индивидуализмът твърди, че съобразяването с другите (например чрез религията или традицията) може да диктува ограниченията на индивидите.

- **ОСНОВНИ ЦЕННОСТИ:** автономност, независимост, уникалност, себеизразяване
- **ВЗАИМООТНОШЕНИЯ:** Индивидите от индивидуалистичните култури са по-склонни да изразяват мнението си и да отстояват себе си в групова среда, което може да се възприеме като грубо или конфронтационно в култури, които отдават приоритет на хармонията и социалните взаимоотношения. Това може да доведе и до чувство на съревнование, а не на сътрудничество. Това може да съзададе култура, в която личният успех се цени.
- Източна и Южна Европа, Северна Америка, Австралия

Колективизъм

Колективизмът е принципът на отдаване на приоритет на груповото единство пред индивидуалните стремежи. Той разглежда дългосрочните взаимоотношения като съществени, тъй като насърчават груповите цели. Той е против индивидуалните цели, тъй като се застъпва за жертва в името на по-голям от отбл. агор.

- **ОСНОВНИ ЦЕННОСТИ:** хармония, сигурност, надеждност, отдаденост на дълга, добри социални взаимоотношения
- **ВЗАИМООТНОШЕНИЯ:** в колективистичните култури взаимоотношенията са по-скоро групово ориентирани и хората могат да дадат приоритет на нуждите и целите на групата или на взаимоотношенията пред своите желания. Те също така поставят по-голям акцент върху работата в екип и сътрудничеството. Приоритет са хармонията и избягването на конфликти, което може да се възприеме като пасивно или индиректно в култури, които ценят асертивността и пряка атаком уникация.
- Източна и Южна Европа, Азия, Америка, Африка, Близкия изток, Южн

! Обърнете внимание, че това са обобщения и не е задължително да се отнасят за всяка конкретна култура в рамките на изброените

Стилове на общуване

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Комуникацията между културите се различава в три аспекта: език, невербална комуникация и социални норми, които са тясно свързани помежду си и си влияят

01 Език

- Директност - културата може да повлияе на това дали директността на словото (при която словесните послания разкриват истинските намерения и желания на говорещия, а фокусът е върху изпълнението на задачата) се цени (например в западните култури, като Северна Америка, Европа, Австралия) или се смята за груба (например в Азия, Близкия изток, Латинска Америка, Африка).
- Официалност - културата може да повлияе на това дали се цени повече личната топлота и разговорите (напр. западните култури) или уважението и официалността (напр. Азия, Близкия изток, Европа, Африка). Степента на формалност зависи най-вече от ситуацията.
- Контекст - В културите с нисък контекст думите предават по-голямата част от значението и се очаква ясно послание (напр. западните култури). В културите

Социални норми

Социалните норми са тясно свързани със стила на езика и индивидуалистичния/колективистичния начин на мислене.

- Саморазкриване - културата може да повлияе на това дали е приемливо да се говори с другите за трудни лични ситуации (напр. в западните култури, Латинска Америка). Лицата от Азия, Близкия изток и Африка може да разкриват малко за себе си и да се чувстват неудобно, когато са помолени да разкрият за лични проблеми като цяло. Подобно на това е и емоционалната експресивност. Някои култури се чувстват по-комфортно да изразяват тъга или гняв. В същото време други смятат, че силните емоции от какъвто и да е вид са неподходящи.
- Теми - някои култури възприемат определени теми (напр. секс, политика, смърт, религия, пари, психично здраве) като табу и не говорят открито за тях (напр.

! Обърнете внимание, че това са обобщения и не е задължително да се отнасят за всяка конкретна култура в рамките на изброените

Стилове на общуване

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

03 Невербална комуникация

- Тон, сила и скорост на говорене - културата може да повлияе на това колко силно е подходящо да се говори, на тона и степента на изразителност на гласа, както и на скоростта на говорене. Силният, бърз и изразителен говор е обичаен за някои култури (напр. африканска, карибска, латиноамериканска, арабска, средиземноморска), но в други може да се счита за груб или агресивен. Азиатските, северноамериканските и северно и централноевропейските култури са склонни към по-мек говор.

- Жестове - като цяло връзката между другите невербални характеристики на речта и жестовете е тясна. Специфичните жестове обаче имат различно значение в различните култури, което може неволно да доведе до неразбиране. Добре мисленият вдигнат палец в повечето западни култури е дълбоко обиден в Близкия изток и Западна Африка. По подобен начин жестът "ОК" е обиден в Бразилия, а жестът с пръст "Ела тук" се използва само за кучета в Азия. Това важи и за поздравите - докато ръкостискането може да е очаквано за някои (например в западните култури), то е забранено (например в мюсюлманските, амишките и еврейските култури) или се смята за натрапчиво за други (например в Източна Азия). Съществува разлика и в здравината и продължителността на ръкостискането. Изразителните жестове и мимики на лицето са по-често срещани и имат по-голямо значение в средиземноморските, близкоизточните, латиноамериканските и южноазиатските култури.

- Контакт с очите - в западните култури директният контакт с очите е високо ценен както при говорене, така и при слушане. В същото време в повечето азиатски, африкански и латиноамерикански култури това се възприема като липса на уважение, предизвикателство към авторитета и грубост. В Близкия изток той може да се разбира и като флирт между представители на противоположния пол.

- Пространството - разстоянието между говорещите и физическото докосване се разбират по различен начин в

Усещане за време

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Ориентация във времето

Начинът, по който гледаме на различните епохи, отразява нашето разбиране за времето.

- **Културите, ориентирани към миналото** (напр. италианската, британската, китайската), нямат дългосрочни перспективи и избягват рисковете от въвеждането на промени. Традициите се ценят високо.
- **Културите, ориентирани към настоящето (напр.** латиноамериканската, африканската), не се занимават с миналото. Те разчитат на непосредствените резултати и не са склонни да имат подробни планове за бъдещето.
- **Културите, ориентирани към бъдещето** (напр.

Ролята на времето

Хората в различните култури имат различно разбиране за използването на времето в ежедневния живот.

- **Полихронният подход** (използван в Латинска Америка, Африка, Близкия изток, Средиземноморието, Южна Азия) се фокусира върху семейството и хората. Графиците и плановете са гъвкави и спонтанни, закъснението не е осъдително, отношенията на работното място са силни, многозадачността е нещо нормално.
- **Монохроничният подход** (използван в западните култури и някои страни от

Точност, Изчакване, Мълчание

В зависимост от подхода на културата трите аспекта на времето се различават:

- **Закъснение** - в полихронните култури закъснението е нещо нормално, докато в някои строго монохронни (например Германия, Япония, САЩ) само ранното пристигане означава да си навреме.
- **Чакането,** опашките и закъсненията са ежедневие в полихронните култури. В монохронните култури хората смятат, че чакането е загуба на ценно време и пари.
- **Тишина** - полихронните култури смятат тишината за ценно време, в което човек може да обмисли решенията си. Азиатските култури

Орган

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Отношение към властта и йерархията

Различните култури гледат по различен начин на авторитета. Някои от тях отдават голямо значение на йерархичните структури, докато други дават предимство на равенството и сътрудничеството. В някои култури, като например повечето западни (северно и централноевропейска, северноамериканска, австралийска, израелска), децата се учат от ранна възраст, че началникът, учителят или родителят е само посредник между равни. И в тези култури е много уместно да не се съгласявате с шефа или да го предизвиквате.

В други части на света, където йерархията и авторитетът са дълбоко уважавани, като Южна и Източна Азия, Близкия изток, Русия и някои латиноамерикански и африкански страни, децата се учат от най-ранна възраст да се подчиняват на отговорния човек. В тези култури би се считало за неуместно или за лош последовател, ако и вие противоречите на по-старшия от вас човек.

Вземане на решения

Отношението към властта и гледната точка на индивидуализма/колективизма също оказват влияние върху вземането на решения. В силно консенсусните култури, като например някои култури от Югоизточна и Източна Азия, Близкия изток и Европа, в процеса на вземане на решения участват много хора. Вземането на решение с консенсус отнема много време, а след като решението е взето, то не се променя. За сравнение, в културите без консенсус, в които авторитетът и властта са приоритет пред съгласието на отделните хора или групи (например Северна Корея, Саудитска Арабия, Русия, Китай, Иран), решенията могат да се вземат много бързо, често от шефа. Възгледите за властта и вземането на решения невинаги са свързани, както се вижда в САЩ, където несъгласието с шефа е приемливо, докато той не вземе решение.

Как да се ориентирате в мултикултурна среда

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Бъдете гъвкави

Отнасяйте се към всички с еднакво уважение

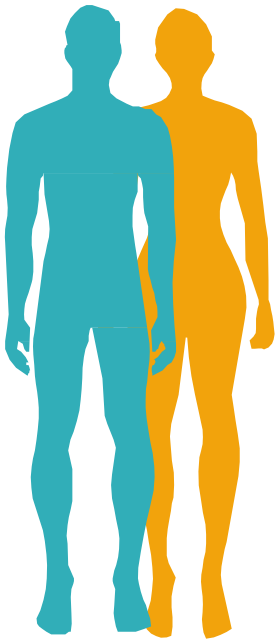

Да не осъждате

Активно слушайте другите и се опитвайте да разберете какво казват.

Бъдете търпеливи и вземайте под внимание грешките в комуникацията (не приемайте нещата лично)

Проверете дали всички разбират по един и същи начин

Запознайте се с особеностите на различните култури, с които общувате.

Не засилвайте стереотипите

Прочетете повече тук:
https://www.commisceo-global.com/blog/33-tips-on-working-in-multicultural-teams

Как да подобрите уменията си

OPEN MINDS
Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

01 Осъзнайте себе си

Добра първа стъпка за подобряване на междукултурните ви умения е да научите повече за собствената си култура и да осъзнаете как тя влияе поведенчеви на общуване. Помислете върху начина, по който се представяте, и отношението, което проявявате. Запитайте се дали някой би могъл да изтълкува погрешно ня ко е о т в а ш и т е де йствия или думи.

02 О б р а з о в а й т е с е

Можете да намерите ресурси, които да ви помогнат да научите повече за други култури, например книги, подкастове и документални филми. Опитайте се да следвате творци в социалните медии от различни среди, за да научите за техния личен опит. Ако разполагате със средства, пътуването (което не е задължително да е в чужбина) също е отличен начин да се потопите в друга култура и да я опознаете сами.

03 Слушайте и наблюдавайте

Можете да се възползвате от това, че слушате съобщението и наблюдавате невербалните сигнали. Често срещани невербални знаци (като вдигнат палец или кимване) могат да означават различни неща в различните култури и вие може да ги изтълкувате погрешно, ако ги наблюдавате, без да вземете предвид

ве р б ал н о то п о сл ан ие, к ое т о ги п р и др ужава.

04 В к л ю ч е т е с е в м е ж д у к ул т у р н и д е й н о с т и

всеки участник да в различни дейности или тяхното организиране може да разшири знанията ви

- можете да организирате обяд, на който споделите за себе си. Друга идея е да започнете календар на разнообразието - споделяйте празници и чествания, за да ги следите и да ги празнувате заедно с

Храната е започване на разговор и дава повод да

OPEN MINDS

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Заключение

Разбирането на различните култури (развиване на културна осведоменост) и умението да се общува и работи ефективно с хора от различни среди е изключително важно умение за постигане на личен и професионален успех.

Междукултурната компетентност започва от нас самите. Ако сме наясно с ценностите си и ги спазваме, можем да класифицираме по-добре действията и реакциите на другия и да реагираме ефективно на тях.

> *Отнасяйте се с другите така, както искате да се отнасят с вас.*

Препратк

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Междукултурни умения като цяло

- https://www.indeed.com/career-advice/career-development/intercultural-skills-examples
- https://ehlion.com/magazine/intercultural-competence/
- https://barrazacarlos.com/intercultural-skills/
- https://epicur.education/intercultural-competences-what-are-intercultural-competences/
- https://builtin.com/people-management/intercultural-competence
- https://www.britishcouncil.org/voices-magazine/why-employers-value-intercultural-skills
- https://www.commisceo-global.com/blog/33-tips-on-working-in-multicultural-teams
- https://www.indeed.com/career-advice/career-development/intercultural-skills-examples

Културна осведоменост

- https://thrivemeetings.com/2018/01/religious-dietary-restrictions-guide/
- https://virtualspeech.com/blog/cultural-differences-in-body-language
- https://ivypanda.com/essays/the-importance-of-the-clothing-in-different-religious-groups/
- https://www.tutorialspoint.com/religious-outfits
- https://news.wisc.edu/religious-holidays-101-quick-start-guide-to-learning-about-holidays-beyond-christmas/
- https://medium.com/@meraviahuja/5-most-popular-hindu-festivals-bfe0b5cd3ef0
- https://sgp.fas.org/crs/misc/R45002.pdf
- https://www.bolton.ac.uk/Chaplaincy/Worldviews/Festivals/ChristianFestivals.aspx#gsc.tab=0
- http://www.differencebetween.net/miscellaneous/difference-between-collectivism-and-individualism/
- https://clockify.me/blog/managing-time/time-perception/#Which_attitude_towards_time_should_prevail_in_multicultural_work
- https://thinkculturalhealth.hhs.gov/assets/pdfs/resource-library/communication-styles.pdf
- https://itechdata.ai/cultural-differences-in-communication-know-the-facts/
- https://hbr.org/podcast/2017/07/how-authority-and-decision-making-differ-across-cultures

OPEN MINDS

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Благодаря ви